

- створити відділ внутрішнього аудиту, головним завданням якого є здійснення контролю за проблемною дебіторською заборгованістю;
- здійснювати постійний моніторинг фінансового стану дебіторів;
- застосувати різні форми реструктуризації, що призвело б перетворення дебіторської заборгованості у грошові активи;
- вводити штрафні санкції за прострочення платежу.

Таким чином, в сучасних нестабільних економічних умовах, коли у світі період глобальних змін в різних сферах діяльності суспільства, підприємствам важливо раціонально та ефективно управляти дебіторською заборгованістю, забезпечувати своєчасне погашення боргів і запобігати утворенню безнадійної заборгованості. Отже, передумовою для досягнення цілей господарської діяльності підприємства, спрямованих на успіх, є ефективне управління дебіторською заборгованістю підприємства, яке реалізується саме на підставі якісного обліково-аналітичного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Пеняк Ю.С., Мосьпан О.Д. Антикризове управління як засіб оптимізації дебіторської заборгованості. *Інфраструктура ринку*. 2019. №29. С.264-270.
2. Дроздова О.Г., Пащенко І.В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості в Україні та шляхи їх вирішення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. №5. С. 94-98.
3. Чорненька О.Б. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства. *Наукові записки [Української академії друкарства]*. 2016. № 2. С. 259–269.

УДК 657

Пилипів Надія Іванівна,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри теоретичної і прикладної економіки,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,*

П'ятничук Ірина Дмитрівна,

*к. е. н., доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,*

м. Івано-Франківськ, Україна

BALANCED SCORECARD: АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОТГ

Ефективне впровадження низки реформ в Україні сьогодні залежить від децентралізації, яка створює умови для сучасної системи місцевого самоврядування через наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, надання якісних та доступних послуг громадянам.

Без урахування системи збалансованих показників як аналітичного інструменту, який пов'язує інтереси клієнтів (громадян), із постачальниками послуг для їх досягнення, сприяючи їх покращенню, неможливо забезпечити

реалізацію стратегії розвитку ОТГ [1, с. 377], як відповідь на виклики сучасного бізнес-середовища.

Переконані, що дієвим аналітичним інструментом реалізації стратегії розвитку ОТГ є впровадження системи Balanced ScoreCard (BSC). І хоча її розроблено для застосування на підприємствах, вважаємо, що її загальні прийоми можна застосовувати і щодо реалізації стратегії розвитку ОТГ [2, с. 205].

Важливість застосування складових системи збалансованих показників пояснюється тим, що їх використовують не тільки для цілей стратегічного управління, а й для здійснення оцінки реалізації програми соціальної відповідальності та рівня досягнення цілей стратегії розвитку ОТГ з метою забезпечення її сталого розвитку. Тому авторами адаптована така система до умов функціонування ОТГ із виокремленням в ній окремих блоків, які в сукупності формують її структуру [2, с. 205].

Традиційно у системі BSC, яка використовується на рівні підприємств, виділяють чотири блоки: внутрішньогосподарських процесів, фінансовий, навчання та зростання (персонал), клієнти. Однак, структура системи BSC на рівні ОТГ буде відрізнятися від вищенаведеної. Це пояснюється тим, що центральне місце у концепції соціальної відповідальності займає людина, яка виступає у двох ролях (позиціях):

1) як член громади – споживач послуг (за аналогією на рівні соціальної відповідальності бізнесу – як клієнт);

2) як член (представник) ОТГ – постачальник послуг (за аналогією на рівні соціальної відповідальності бізнесу – як працівник).

Крім цього, виявлено, що функціонування ОТГ як суб'єкта економічної діяльності характеризується специфікою, яка відрізняє їх від підприємств, а саме: метою функціонування; організаційною структурою; джерелами фінансування; відповідальністю тощо [3, с. 134; 4, с. 40]. Врахування виявленої специфіки функціонування ОТГ є необхідним при побудові системи BSC як аналітичного інструменту успішної реалізації стратегії розвитку ОТГ.

Тому вважаємо за необхідне, у контексті реалізації стратегії розвитку ОТГ, сформулювати наступні блоки BSC: внутрішні бізнес-процеси, фінансування, постачальники послуг, споживачі послуг, навколишнє середовище [2, с. 210].

Одним із важливих блоків є блок таких внутрішніх бізнес-процесів в межах ОТГ, як процес управління, основні та забезпечувальні процеси, який повинен надавати вичерпну інформацію про їх стан та ефективність. Тому у цьому блоці використовуються показники, які дадуть змогу оцінити тенденції щодо ефективності реалізації стратегії ОТГ, успішності досягнення цілей сталого розвитку, втілення рішень управлінським персоналом ОТГ; якості надання послуг постачальниками (закладами освіти, культури, медичними закладами тощо) та підприємствами, які функціонують на території ОТГ; забезпеченості функціонування ОТГ необхідними ресурсами.

Наступним не менш важливим блоком є фінансування, який представлений показниками, які дадуть змогу оцінити економічне зростання ОТГ та ефективність використання її фінансових ресурсів. Такі показники дають

можливість оцінити розвиток малого та середнього підприємництва, подолання бідності, ефективність використання енергоресурсів; ефективності використання бюджетних коштів, інвестицій, грантів, інших видів фінансової підтримки; обсяги фінансування заходів на реалізацію програми соціальної відповідальності ОТГ та ін.

Інший блок, яким є блок постачальники послуг, представлений показниками, які характеризують організацію праці в межах ОТГ та її людський капітал. Інформація отримана в результаті аналізу цих показників дасть змогу управлінському персоналу ОТГ володіти ситуацією стосовно умов праці постачальників послуг, їх рівня кваліфікації, якості наданих послуг, дотримання принципів постійного навчання та професійного зростання у сучасних умовах динамічності бізнес-середовища.

Наступний блок є блок споживачі послуг. Інформація отримана в результаті аналізу показників цього блоку дасть змогу управлінському персоналу ОТГ володіти ситуацією щодо соціальних умов життя населення ОТГ, якості отриманих соціальних послуг, рівня задоволеності споживачів послуг та їх добробуту, що уможливило оцінку рівня соціальної відповідальності ОТГ перед громадою у контексті реалізації цілей сталого розвитку.

З метою отримання інформації про вплив діяльності підприємств на території ОТГ на навколишнє середовище, авторами запропоновано застосування п'ятого блоку – навколишнє середовище, який даватиме можливість оцінити дотримання екологічних вимог діяльності підприємств ОТГ, що впливатиме на їх ділову репутацію та конкурентоспроможність. Це пояснюється тим, що оцінка дотримання екологічних вимог повинна здійснюватися відповідно до світових норм та стандартів якості і має відображати інформацію про показники щодо обсягів шкідливих викидів в атмосферу; показники щодо переробки твердих відходів; інші показники щодо збереження навколишнього природного середовища [2, с. 210].

Таким чином, запропоноване авторами застосування Balanced ScoreCard для цілей оцінки реалізації стратегії розвитку ОТГ, забезпечує комплексний аналіз стану ситуації щодо дотримання стратегічних цілей, забезпеченості фінансовими, трудовими і матеріально-технічними ресурсами ОТГ, оцінки діяльності та охорони навколишнього середовища, що сприятиме вибору обґрунтованого рішення з метою успішного досягнення цілей сталого розвитку не тільки ОТГ, але й країни у цілому.

Список використаних джерел

1. Pylypiv N.I., Piatnychuk I.D., Maksymiv Yu. V. Ensuring sustainable development of the enterprise by modern tools of strategic management: the concept of business administration. *Proc. of the Intern. Conf. «Theory and Practice of Strategic Management of Industrial and Regional Social Systems»*, IFNTUOG, Ivano-Frankivsk, Ukraine, October 11-13, 2017, IFNTUOG, Ivano-Frankivsk, 2017, 376–379,
2. Piatnychuk I., Pylypiv N., Halachenko O., Maksymiv Yu., Popadynets N. Balanced scorecard for implementing united territorial communities' social responsibility. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18(2), P. 128-139,

3. Pylypiv N. I, Maksymiv Yu. V., Piatnychuk I. D. *Conceptual approach to construction of accounting and information provision of social responsibility for business enterprises through the prism of the business partnership system // Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. № 27. pp. 201-211,*

4. Пилипів Н. І., П'ятничук І. Д., Сологуб С. І. Концепція соціальної відповідальності ОТГ у контексті сталого розвитку // *Вісник Прикарпатського університету. Економіка. 2018. Вип. XIII. С. 36-42.*

УДК 657.7

Радіонова Наталія Йосипівна,
д. е. н., професор кафедри обліку і аудиту,
Київський національний університет
технологій та дизайну,
м. Київ, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ АНАЛІЗУ ВИТРАТ ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі розвитку в умовах високих економічних ризиків, посилення конкуренції, розширення зовнішньоекономічних зв'язків зростає відповідальність керівництва підприємств за результати господарської діяльності, що зумовлює об'єктивну необхідність визначення тенденцій розвитку та перспективних можливостей підвищення ефективності економічної діяльності швейних підприємств.

Вітчизняний досвід аналізу, апробований багаторічною практикою, базується на науково-методичному забезпеченні, класичному підході до всебічної оцінки, комплексного використання методів економічного аналізу, що забезпечує його об'єктивність, спадкоємність у розробленні та оцінці тактичних і стратегічних завдань розвитку підприємств.

Традиційно у вітчизняній теорії науково-методичним розробкам щодо аналізу витрат приділяється велика увага. Однак, необхідно враховувати сучасні особливості господарювання підприємств в ринкових умовах, адаптувати накопичений досвід до вирішення прикладних завдань у сфері управління витратами підприємств швейної промисловості [3, с. 23]. Аналіз витрат підприємства полягає в інформаційному забезпеченні та всебічній оцінці досягнутих результатів, їх оптимізації й обґрунтуванні управлінських рішень з метою подальшої оптимізації [1, с. 8]. Досягнення цієї мети здійснюється шляхом вирішення аналітичних завдань, згрупованих у три блоки дослідження: на макрорівні (рівень промисловості країни), мезорівні (аналіз виду економічної діяльності – текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів) та на мікрорівні (аналіз діяльності швейних підприємств), оскільки зв'язок між зазначеними рівнями є безсумнівним.

Такий підхід, на нашу думку, надає можливість комплексно підійти до визначення основних проблем швейних підприємств та сформулювати методологічні положення щодо шляхів їх вирішення. Діяльність швейних